

УДК 745.03/687.01

МОДА 1920-Х: ФЕМІНІЗМ ТА МЕХАНІЗМИ РАДИКАЛЬНОГО ОНОВЛЕННЯ ОБРАЗУ

КОКОРИНА Галина, ДАВИДЕНКО Ірина, МІНЧЕНКО Катерина,
ЛІСОВСЬКА Катерина

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
galinaramasanova@gmail.com

Розглянуто феномен радикального оновлення жіночого образу в моді 1920-х років. Визначено взаємозв'язок подій в культурі, політиці, соціальному житті та в індустрії моди. Проаналізовано причини актуалізації теми фемінізму в сучасному мистецтві, радикалізації ролі жінки та впливу цих явищ на сучасну моду. Представлено результати проектування сучасних колекцій на прикладі навчальних робіт студентів кафедри мистецтва та дизайну костюма КНУТД.

Ключові слова: мода 1920-х років, фемінізм, дизайн костюма, художній образ, бодіпозитивізм.

ВСТУП

Мода завжди була віддзеркаленням соціальних та культурних тенденцій свого часу. В 1920-х роках соціальні зміни, спричинені Першою світовою війною та новими можливостями для жінок, значно вплинули на моду. У цей період мода стає більш вільною та відкритою. Жінки приміряють на себе як чоловічі брючні костюми, так і короткі жіночі сукні. Хлопчакові стрижки та яскравий макіяж надають жінкам особливого лоску. Виразна декоративність, нові за фактурою та оформленням тканини, чіткі геометричні силуети – все це дозволяє проводити певні паралелі з сучасним костюмним дизайном. Актуальним у даній темі є також можливість дослідити значення актуалізації ролі жінок в різних сферах життя для процесу оформлення нового стильового образу в моді.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завдання дослідження полягає у визначенні механізму впливу соціальних та культурних факторів на жіночу моду на прикладі костюмного дизайну 1920-х років. Аналіз проведено в контексті актуалізації теми фемінізму в сучасній мистецькій практиці.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Мода 1920-х років як культурно-соціальне явище починається на кілька років раніше за хронологічні межі десятиліття, а саме з 1918 року, тобто наприкінці Першої світової війни. На особливості моди повоєнного періоду вплинули різноманітні соціальні, економічні та політичні перетворення цього часу. Особливо разучі зміни, порівняно з попередніми епохами, зазнала

жіноча мода внаслідок посиленої емансипації та інтеграції жінок у раніше недоступні для них сфери діяльності. Слід зазначити також, що війна серйозно вплинула на фізичний стан жінок. Худі, бліді, коротковолосі та огрубілі, вони начебто візуалізували наслідки Першої світової, а їх прагнення до незалежності носило майже патологічний характер. Але час лікує, і коли з часом лихо війни забулося і повернулося відчуття радості життя, жінки не відмовилися від свого нового самостійного соціального та політичного положення. Всі ці події стали частиною першої хвилі фемінізму, сутність якого полягала у прагненні до подолання дискримінації жінок та домінування чоловіків в різних сферах життя.

Важливими факторами впливу на формування жіночого образу у 1920-х стали світські обставини та актуальні мистецькі тренди. Світські обставини – це доступні для жінок розважальні клуби, небезпечні і тому такі привабливі. Після Першої світової війни Сполучені Штати вступили в епоху процвітання і, завдяки своїй ролі у війні, вийшли на світову арену. Соціальні звичаї та мораль були послаблені оптимізмом, викликаним розквітом фондового ринку та економічним підйомом вже в другій половині 1920-х років. Жінки отримали право займатися професійною діяльністю у сферах, які нещодавно були для них недоступними, і тому вони виходили на роботу в рекордній кількості. Важливою зміною в Сполучених Штатах та інших європейських країнах стала 19-та поправка, яка надала жінкам право участі в політичних виборах. Отримавши економічну незалежність, жінки відчули себе звільненими, і ці обставини вимагали нового одягу, практичного та зручного. З початку 1920-х років мода змінюється надзвичайно динамічно. В США та Європі з'явилися нові образи жінок – "а ля гарсон" та "флеппер". Вони були символами визволення від стереотипних ролей жінок та традиційного жіночого одягу. Ці образи характеризувалися коротким волоссям, спідницями довжиною до колін та відкритими плечима. Новий стиль відповідав новій естетиці модернізму з її тягінням до лаконічних геометричних форм, яскравих кольорів та використанню нових штучних матеріалів. Наприкінці 1920-х років мода зазнала впливу ар деко, стилю, якій можна оцінити як реінкарнацію арт нуво, і повернулася до культу розкоші, до складних декоративних технік в оздобленні одягу та використанню з дорогих матеріалів [1]/

Таким чином, можна зазначити, що у 1920-х роках жіноча мода рішуче порвала зв'язок з попереднім століттям: короткі спідниці, мінімалістичний крій, відмова від корсетів, активне запозиченні елементів чоловічого гардеробу. Це дозволило жінкам більш комфортно рухатися та бути більш активними у повсякденному житті. Разом з тим, мода дозволяла жінкам залишатися привабливими та яскравими у відповідних обставинах, і для цього в їх арсеналі були яскраві тканини, розкішні драпірування, коштовні аксесуари та такі декоративні деталі, як перлини, пір'я та бахрома.

Тенденції 1920-х неодноразово ставали джерелом натхнення в різні періоди моди ХХ століття. Наприклад, мода 1960-х, яка, до речі, збіглася з другою хвилею фемінізму, є своєрідною формою повернення до традицій 1920-х, до силуетів, образів та художніх засобів тих часів. Сьогодні ми також спостерігаємо активізацію цитування моди минулого століття, зокрема модних

тенденцій 1920-х років [2, 3]. Однією з причин такого інтересу є загострення теми фемінізму.

Свобода духу та зручність, грайливі та розкішні образи – все це відображається у колекціях сучасних творців [4]. Неодноразово до цієї теми повертаються такі бренди як Haider Ackermann, Ralph Lauren, Valentino, Michael Kors та багато інших (рис. 1).

Рис. 1. Елементи стилю 1920-х років в сучасному дизайні костюма: а – Haider Ackermann, 2011 р.; б – Ralph Lauren, 2012 р.; в – Valentino Couture, 2016 р.; г – Michael Kors, 2012 р.

Рис. 2. Ескізи моделей, розроблені на основі дослідження моди 1920-х рр. Катерина Мінченко (кафедра мистецтва та дизайну костюма, КНУТД), 2023 р.

Сучасний фемінізм активно займається проблемами, що залишилися невирішеними у ХХ столітті. Феміністський рух сьогодні став більш різноманітним, з фемінізмом третьої хвилі, який почалася в 1990-і роки, розпочали свою роботу численні жіночі урядові та неурядові організації, які порушують широкий спектр проблем. Серед них – боротьба проти експлуатація жіночої сексуальності, зокрема, у рекламі та модній індустрії, а

також просування ідеології бодіпозитиву, суть якої полягає у позитивному ставленні до свого тіла, яким би воно не було. Костюмний дизайн реагує на пропаганду бодіпозитивізму відмовою від стереотипних та сексуалізованих жіночих образів, що дозволяє ліквідувати дисонанс між ідеальною картинкою з рекламного ролика та відображенням у дзеркалі. Актуальна мода сьогодні є набором інструментів особистісного розвитку, а зміну одягу пропонує сприймати як зміну форм самореалізації.

Молодий український дизайнер Катерина Мінченко в своїй колекції 2023 року пропонує власний варіант інтерпретації модних образів 1920-х років (рис. 2). Це пошук балансу між кокетливим образом дівчини-флеппера та зібраним маскулінним образом а-ля гарсон. Сучасна жінка, так само як у 1920-ті, може бути збраною вдень, та кокетливо відвертою увечері. Це образ вічно молодого духом, незалежної жінки, що відчуває свою красу й жіночність у різних амплуа.

ВИСНОВКИ

Мода 1920-х була пов'язана з соціальними та культурними змінами свого часу, в тому числі, з прагненням жінок до рівності та незалежності. Ця тема залишається актуальною і сьогодні, формуючи образ сучасної жінки. Фемінізм із його гаслами вирівнювання відмінностей та забезпечення рівних прав незалежно від статі збагатив світ моди новими формами та концепціями, що яскраво підтверджують колекції сучасних дизайнерів.

ЛІТЕРАТУРА

1. 1920s Clothing: Fashions from 1920–1929. URL: <https://www.familysearch.org/en/blog/1920s-clothing-fashion>
2. Roaring Twenties' Style Is Back In Fashion – Here's Why. URL: <https://www.thezoereport.com/fashion/1920s-fashion-trends-2022>
3. Кокоріна Г., Кудрявцева Н., Щербачька А., Каправа А. Ретро як основа формування образу в сучасному дизайні костюма. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: КНУТД, 2022. Том 1. С. 77-80.
4. Shop the Looks from the 1920s That Continue to Inspire Today. URL: <https://www.harpersbazaar.com/fashion/trends/g35335543/1920s-fashion-photos/>

KOKORINA H., DAVIDENKO I., MINCHENKO K., LISOVSKA K. FASHION OF THE 1920S: FEMINISM AND MECHANISMS OF RADICAL UPDATE OF THE IMAGE

The article examines the phenomenon of a radical renewal of the female image in the fashion of the 1920s. The interrelationship of events in culture, politics, social life and the fashion industry is determined. The reasons for the actualization of the theme of feminism in modern art, the radicalization of the role of women and the influence of these phenomena on modern fashion are analyzed. The results of designing modern collections are presented on the example of educational works of students of the department of art and costume design of KNUITD.

Key words: 1920s fashion, feminism, costume design, artistic image, body positivism